

VI –SINF 1- BO’LIM YUZASIDAN METODIK TAVSIYA TAKRORLASH

Alimatova Dilafruz Davlatovna

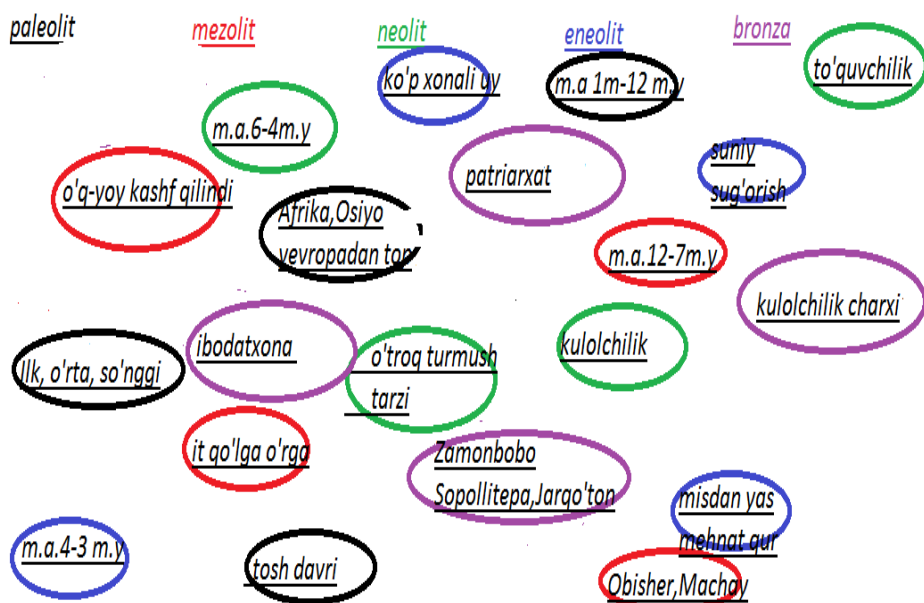
Furqat tumani 15-maktab tarix-huquq fani o‘qituvchisi

Paleolit: ilk	mil.avv. 1mln-100ming yil avval
o‘rta paleolit	mil avv. 100-40-ming yil avval
so‘nggi paleolit	mil.avv. 40-12-ming yil avval
mezolit davri	m.avv.12-7-mingyilliklar
neolit davri	m.avv. 6-4-mingyilliklar
eneolit davri	m.avv.4-3-mingyillik o‘rtalari
bronza davri	m.avv.3-mingyillik o‘rt-2-m.yillik

“ JAMLANG” METODI

Bunda o‘qituvchi katta vatman qogozga qora marker yordamida paleolit, mezolit, neolit, eneolit, bronza davriga oid ma’lumotlarni har xil joyga aralashtirib yozadi. O‘quvchilar esa navbati bilan o‘tilgan mavzularidagi bilimlariga tayanib, qora markerda faqat paleolit, qizil markerda mezolit, yashil markerda neolit, ko‘k markerda eneolit, siyoh rang markerda bronza davriga tegishli ma’lumotlarni doiraga olib chiqadi

Paleolit	mezolit	neolit	eneolit	bronza
O‘q yoy	m.a 6-4-m.y			m.a.1mln-12-ming yillik
To‘quvchilik kashf qilinishi				
ko‘p xonali uylar		suniy sug‘orish		
kulolchilik charxi		misdan yasalgan mehnat qurollari		
Zamonbobo, Sopollitepa		Obisher, Machay		tosh davr
Jarqo‘ton		itni qo‘lga o‘rgatish		ibodatxona
Afrika, Osiyo, Yevropadan topilgan qad odam suyaklari		ilk, o‘rta, so‘nggi		m.a.4-3-m.y
patriarxat	m.a.12-7- m.y			

Qadimgi Xorazm, Qang' va Dovon davlati

Mil.avv. IV asrda **Xorazm** Ahamoniylar davlatidan ajralib chiqib, mustaqil davlatga aylandi. Makedoniyalik Aleksandr va Salavkiylar hukmronligi davrida ham Xorazm davlati mustaqil edi.

Ko'zaliqir: shaharsozlikning boshlanishi (m.a.VII asr)

Qal'aliqir : mahalliy hukmdor qarorgohi (m.a.V-IV asr)

Jonbosqal'a: Xorazmning qadimgi shahri (m.a. III-II asr)

Tuproqqal'a: qudratli mudofaa devorlari bilan o'ralgan. Markaziy maydonida muhtasham saroy va ibodatxonalar joylashgan. (milodiy II-III asr)

Oybo'yirqal'a: xum sirtiga chekilgan yozuv(m.a. V-IV asrlar)

Qo'yqirilganqal'a: mahalliy yozuvlar (m.a. III-II asrlar)

Milodiy I asrda Xorazmda ishlab chiqilgan mahalliy taqvimdan xorazmliklar VIII asrga qadar foydalanishgan.

QANG' davlati

Mil. avv. III asrda Qang' davlatiga saklar asos solgan. Toshkent viloyatining Oqqo'rg'on tumanidagi Qang'xa shahar xarobasi saklarning o'sha kezlardagi poytaxti Qang'dez bo'lib, unga mil.avv. III asrda asos solingan. Xitoy tarixchilari bu shaharni Bityan deb atashgan. Mil.avv II asr oxirida Qang' qudratli davlat birlashmasiga aylanadi. Uning hukmdorlari o'z nomidan tangalar zarb qildirganlar.

Davlatning madaniy markazlaridan biri Toshkent vohasi edi. Milodiy III asrga kelib Qang’ davlati parchalanib ketdi.

DOVON davlati

Mil. avv. III-asr---mil. II asr Farg’onada joylashgan.

Dovon davlati hududi hozirgi Toshkent vohasigacha borgan. Dovon davlati poytaxti Ershi bo’lgan. Bu davlat o’zining “Samoviy ot”lari bilan mashhur bo’lgan. Farg’ona shaharlari atrofidagi aholi yerni ishlash, sholi va bug’doy yetishtirish, bog’dorchilik va uzum yetishtirishda katta yutuqlarga erishgan. Olimlarning aniqlashicha, milodiy II asrda Dovon davlati barham topdi.

XORAZM QANG’, DOVON

A 70ta shahar Bityan qadimgi yozuv m.a.III-m.III a

B Toshkent vohasi Ershi m.a.IV-m.IIIasr Tuproqqal’a

C Hukm o’z nomidan Oybo’yirqala qudratli mudofa devor

D tangalar zarb qil samoviy otlar Sho’rabashat

E Xitoy bn urushlar Kanka Parkana Jonbosqal’a

F Mahalliy taqvim Sirdaryo sohillari bo’y, BIYo’lining shim tar

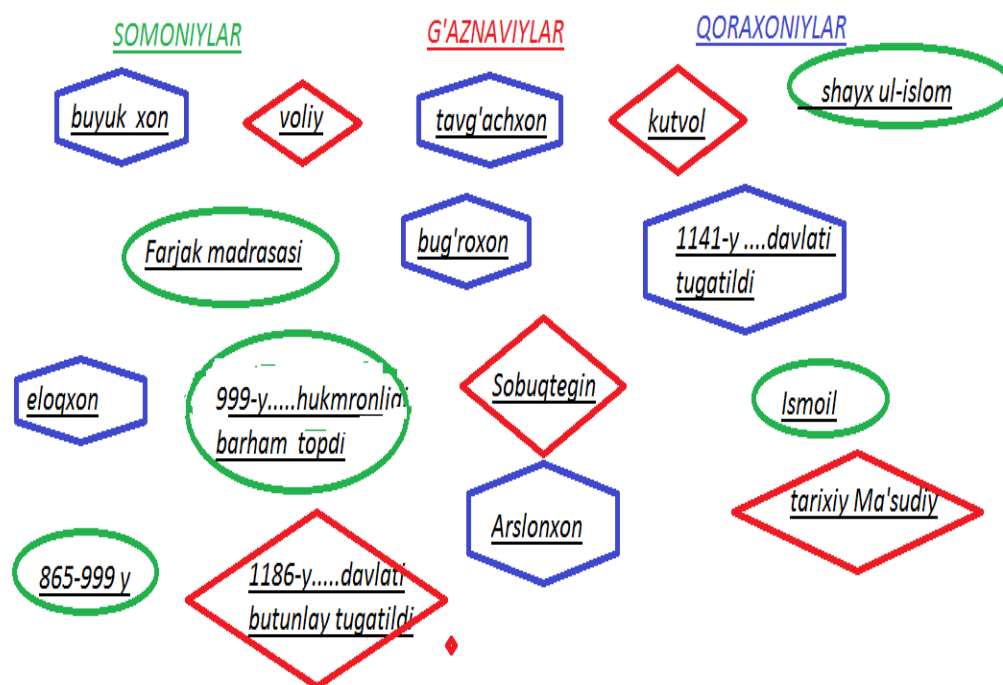
TAKRORLASH (Somoniylar, G’aznaviylar, Qoraxoniylar)

Ismoil Somoniy o’rta asrlarning qobiliyatli, serg’ayrat va nihoyatda zukko davlat arbobi edi.U 888-yilda butun Movarounnahrni o’z qo’l ostiga birlashtirdi.

Somoniylar davlati (865-999)-Movarounnahr va Xurosondagi o’rta asr davlati. Somoniylar davlatining tashkil topishi Arab xalifaligining qulashi hamda Movarounnahr va Xurosonni bosib olgan Somoniylarning davlat tepasiga chiqishi bilan bog’liq. Ravnaq topgan davrida Movarounnahr, Xuroson, Shimoliy va Sharqiy Eronni o’z ichiga olgan.

G’aznaviylar davlati. 962-963-yillarda G’azna viloyatini Alptegin noib va lashkar amiri sifatida boshqargan. U G’azna va Qobul viloyatlarini mustaqil idora etishga intilib, G’aznaviylar davlatiga asos solgan. Mazkur yosh turkiy davlatning poytaxti G’azna shahrida qaror topgan.

Qoraxoniylar davlati, Xoqoniya---Sharqiy Turkiston, Yettisuv va Tyanshanning janubiy yonbag’rida tashkil topgan davlat. Qoraxoniylar sulolasi boshqargan. Qoraxoniylar davlatining barpo etilishida qarluq, chigil va yag’mo qabilalari yetakchi rol o’ynagan. Asoschisi---Abdulkarim Sotuk Bug’roxon (859-955)

Bu metoddan asosan takrorlash va quyidagi mavzularda ham foydalanishimiz mumkin:

- Movarounnahr va Xorazmning madaniy hayoti (7-sinf o’z tarixi)
- Slavyanlar va ularda davlatlarning tashkil topishi (7-sinf jahon tarixi)
- Koreya (7-sinf jahon tarixi)
- Amerika o’rta asrlarda (7-jahon tarixi)

1918-1939-yillarda Afrika mamlakatlari (10-sinf jahon)

1946-1991-yillarda Buyuk Britaniya va Fransiya (10-s jahon)

1946-1991-yillarda Turkiya, Eron,Afg'oniston (10 jahon)

1946-1991-y Lotin Amerikasi mamlakatlari (10 jahon)

1946-1991-yillarda Afrika mamlakatlari (10 jahon)